

postoli in locum suū cum debita reuerentia
exponit singulis cum laude in sua redeūti
bus. Post hoc tora illa lacī pfunditas mon
nem angēris aquis alueum suū vt antea fu
erat vt terrime replet: et in latum et pfunduz
sicut ante fuerat se extēdit. Talibz autem pa
triarca referēte audinis Calixtus papa se
cundus cū toto clero dominuz laudauit pa
trē et bndixit

VIII De nativitate dñi nostri

Ortus est sol

O magna legētiū vt dicit
Gre. debet esse discretō vt
in sacro eloquio cum vn?
quicqz sermo dñi non semp vnā eādēmqz
rem signare credat. Nā vnus idēmqz sermo
pluribz vnā significatōem sepe auditui ige
nt: et aliā cordi imprimi. p quod informam
vt rāto fidentius ad interiorē sensum recur
ram: quāto euidētius claret qz quis p exte
riorē sensum mīme edificat. quod in ppo
suo inuēit euidētē. Quid em̄ huic festo cō
fere laudis si fm̄ exteriorē sensum thēma no
strum exponat. vt scz dicamus hodie solem
coeli: qui hēti et nudius tertius sibi oriebat
quāto ergo minus est qd sonat extērius tā
to diligentius querat quod later interi⁹. cū
enī liquet qz p solem xps designat. Un̄
cānt ecclia. Ex te em̄ ortus est sol iusticie xpi
deus noster. Et hic sol hodie ortus est super
terā: qd huic festo p maxima laude applica
tur. hoc em̄ pconiuz nulli alteri diei poterit
applicari. Hinc greg. di. Sepe sacro eloqo
dñi solis appellatōe figurat sicut p pphetaz
Zachariam vl. dñ. Vobis timētibz nomen
meū oriet sol iusticie. **U**erba itaqz
posita de sole xpo intellecta exponi possūt
dupl. allegorice et tropologicē. hoc est miste
rialiter et moraliter. Misterialiter de xpo et
ecclia: moraliter vero de qualibet aīma fide
li cui dñs in spū oritur ad salutem. Primā
acceptōem breuiter pcurramus vt secunde
acceptōni morosius intēdamus. De p̄rio
scōdum qz verbum ppositum in sacra scrip
tura quadrupl. cum toridē effectibz inueni
tur. Erat em̄ totus m̄ds aī ortum h? solis
quatuor malis opprēssus. que vicz mala sol

xps in ortu suo misericōditer amouebat. Fuit v
qz totus m̄ds ante ortum solis xpi errore ex
ceatus. affectu carnali deprauatus. demōi
bus subiugatus. inferno deputatus. P̄rio
dico ate ortum huius solis hoc est ate nati
uitatem xpi totū genus humanū paucis ex
ceptis ydolatriā sequebātur. adorātes lapi
des et ligna volucres celi et bestias terre. De
quibz dñ Gen. vi. Sensus et cogitatō hūa
ni cordis in malū pna sunt ab adolescentia
sua. et ap̄ls Roma. i. Putauerūt gloriā
incorruptibilis dei in ymaginē corruptibil
iomis et volucz et quadrupedū et serpentuz
et seruiērūt creature potius qz creatori. De
us ergo veniēs in m̄dm tenebras erroris p
p̄dicatōem illuminauit di. Johan. xiiij. Si
creditis in deum et in me credite. ac si dicat
Lapides et ligna que tanqz deos colitis ipsi
non sunt dñi sicut ego sum deus. nam vt ait
psal. Omēs dñi gentium demonia. De hoc
ortu dñ Naum. vi. Ortus est sol et auolauē
runt locuste. per locustas saltātes dñs itel
ligere errores: qui quasi de malo in malum
saltāt. Scōdo ate ortum huius solis totum
humanū genus fuit carnali affectu depua
tum: sic em̄ dñ Gen. vi. Eis caro corripe
rat viā suā. Venit ergo xps et p suā amarissi
mam passionē oēm carnalem affectum in
electis suis penitus arefecit. vt fm̄ aplm. ij.
Cor. v. Qui viuūt iam nō sibi viuāt: sed ei
qui p omibz mortuus est. qz vt idē ait gal.
v. Qui sunt xpi carnem suā crucifixerūt cū
vicijs et cōcupiscētijs. De hoc ortu et ei affe
ctu dñ Jac. i. Ortus est sol cum ardore et ex
iccatum est fenū. s. carnalitatē. Juxta illud
Esa. Omis caro fenum. Unde Bernard⁹.
Pudeat sub spineo capite membra ducere
vitā delicatā. Tercio ate solis huius ortum
humanū genus demonibz extitit subiuga
tum. Nam ex originali et actuali peccato to
tum humanuz genus paucis exceptis erat
sub iugo dyaboli nec p̄ria virtute ab hoc li
berari poterat sed optuit vt hoc fieret p deū
incarnatum. Hinc Job. xij. Nunc p̄iceps
huius m̄di eticietur foras. quod expoit glo.
P̄iceps m̄di. i. reproboz eticietur foras de
cordibz electoz. Quod pulcre sub metha
phora Job. lx. declaraf vbi dñ. Absorbebit

fluvium et non mirabitur et habet fiduciam quod in-
 fluat iordanis in os eius. quod exponit gre-
 dicens. Quia belxmoth ab origine mundi
 exortum vix paucis evadentibus humanum
 genus usque ad redemptoris tempora quasi que-
 dam fluvium in se traxit. Ideo etiam nunc post
 mediatoris adventum habet fiduciam ut influ-
 at iordanis in os eius. ac si dicat Ante redem-
 ptorem pene mundum totum absorbuisset sed quod
 gravius est post redemptoris adventum eos qui
 baptismatis sacramento per iordanem designa-
 ti sunt deglutire se posse confidit. nisi quod maxil-
 lam eius perforavit dominus per penam eius cor-
 poralem. De qua subiungit Greg. Quisquis
 nondum captus est maxilla vehementer fu-
 giat. quisquis vero iam captus est non de-
 speret sed per penam foramen in maxillam qua-
 rat. Humanum ergo genus quod a mundi exor-
 dio fuit demonibus subiugatum. nunc per redem-
 ptoris penam est misericorditer liberatum. non
 quod modo non impugnetur. sed quod nemo nisi
 volens subiugatur. De hoc ortu solis et eius effe-
 ctu dicit hester. x. Sol ortus est et humiles ex-
 altati sunt et devotaverunt inditos. quia ho-
 mines prius humiliati et in fedam servitutez
 demonum redacti modo exaltati sunt per dei
 liberatorem ut non solummodo non sint subiuge
 demonum sed ipsi demones sint sub iugo eorum
 et ipsi in primo electorum. sic enim dicit Luce. x.
 Magister etiam demonia subiugavit nobis in
 nomine tuo. Quarto humanum genus ante ortum
 huius solis fuit in inferno obligatum
 siue etiam deputatum ut omnes homines quicumque
 qui sancti ante ortum huius solis descenderent
 ad infernum. de quorum numero unus de principibus
 iacob vicem patriarcha dixit. Descenda ad
 filium meum lugens. Sed postquam sol iusticie
 christus deus noster ortus per natiuitatez occidit
 per passionem omnes electi ex inferno liberati ascen-
 dunt in celum. ita ut sine omni medio possint
 si voluerint auolare. De hoc ortu solis dicitur
 in psal. Ortus est sol et congregati sunt
 scilicet in celum qui prius in inferno congrega-
 bantur. Congregamur autem primo sub nomi-
 ne et fide christiana. ut omnes qui nomine et fide
 christiana signati inveniunt transferuntur in celum.
 unde iudeis dicit Esa. lxiij. Interficiet te do-
 minus et servos suos vocabit nomine alio. in quo

qui benedictus est super terram benedice in domo
 no. De hac congregatio dei. Greg. Ecce nos
 qui redemptoris gratia redempti sumus. hoc
 iam celestis muneris beneficium ut cum a carnalibus
 nostre habitatio subtrahimur. mox ad cele-
 stia premia ducamur. quod dum redemptor no-
 ster claustra inferni penetrans electorum animas
 erindereduxit nos illo ire non parit. vni iaz
 alios descendo liberauit. sed qui ante eius
 adventum in hunc mundum venerat quatuordecim
 qui virtute iusticie polleret ex corporibus educti
 in sinum celestis patrie recipi non poterant
 villo modo. **¶** Hunc predicta quatuordecim
 ba cum suis effectibus spiritualiter exponamus
 Primo ostendentes quod sol christus deus in nobis
 spiritualiter oriat. deinde quomodo predictos effe-
 ctus in nobis spiritualiter operatur. **¶** Primum uniu-
 tur Zacch. vi. Vobis nimenbo nomen meuz
 oriet sol iusticie. deinde sic in nobis exortus
 facit locustas auolare. scilicet corporalitates ex-
 iccare. tercio dignat humiles exaltare. quar-
 to exaltatos congregare. In his quatuor effe-
 ctibus ad statum perfectiois ducit vita nostra.
¶ Primo ergo deus videns nos peccatorum for-
 dibus obuolutos et nequaquam ex propria virtute
 de peccatis nos posse resurgere. oriet in nobis
 spiritualiter. In cuius ortu incipit lumen cog-
 nitionis splendescere per quod mala que com-
 missimus cognoscimus. **¶** Propter autem ut ma-
 la cognita displiceant. et hec displicentia peccata
 etiam penam operatur per cuius virtutem auo-
 lant locuste omnium peccatorum. dicit enim
 Crisostomus. **¶** sine omni intervallo ad penam sequi-
 tur remissio peccatorum. **¶** Quod autem conuenienter per
 locustas peccata possunt intelligi patet per simi-
 litudinem utrobique reperta. Sicut enim
 locusta posteriora cura longiora habet anterioribus.
 sic pena peccatorum longior est qualibet
 voluptate. quia ut ait Greg. **¶** *Comerantem*
 est quod delectat eternum quod cruciat. **¶** Et
 sic patet quomodo ad huius solis penam. lu-
 mis resplendentiam. veram penitentiam locuste
 omnium peccatorum veraciter effugant. **¶** Dicitur namque
 quod est quomodo sol christus deus noster primum in
 nobis spiritualiter oriat. deinde quomodo lumen sub-
 sequatur. ad que duo vera penam surrogatur.
¶ Secundo oritur nobis sol iusticie christus deus no-
 ster dans gratiam continentiam que omnino necessaria est

post dicta ne p recidiuatiōem priora bonā
 in nihilum redigant. cui gratie si ex cōgruo
 occurrere cupimus in tribu exercitijs labore
 mas. s. in occasiōnū elōgatiōe. delectabiliū
 subtracōne bonoz opm occupatiōe. **P**riō
 dico si volumus supra vicioz restringere. o/
 pter vt ante omnia peccatoz occasiōes sū/
 vna declinemus. Sic em horat nos dñs
 Genes. xix. ca. Noli respicere post tergum
 nec stas in omni circa regione. quia vt ait do/
 minus Luce. ix. Nemo accipies aratru. et
 respiciens retro apus est regno dei. **V**icē ei
 Gre. Non licet intueri quod non licet cōcu/
 pscere. **S**ecō exerceamus nos in delecta/
 bilium subtracōne. vt subductis mōi car/
 nis. et pte volūtatis delectabilibz. ad di de/
 lectatiōem citius veniamus. optet enim ho/
 minem qui in deo desiderat delectari omnia
 alia delectabilia declinare. quia vt ait Esa.
 p. Angustatiū est stratum ita vt alter de/
 cidat. et palliū breue vtrūqz operire non po/
 rest. **V**icē. **O**lee. ix. Noli letari israel noli ex/
 ultare sicut p. ac si dicat Noli tibi assume/
 re secularia gaudia ne spūalia excludantur
 Dicit em Aug. Si animus habet vnde de/
 lectetur extrinsecus sine delictis manet intri/
 secus. **U**nde Gre. Anima ad similitudinez
 dei in quo est suprema delectatio creata sine
 delectatiōe esse non poterit. **A**ut enim delecta/
 tur in infimis. et caret supremis. aut in
 summis. et cōtemnit infima. **T**ercio exercea/
 mus nos in bonoz opm occupatiōe ne dya/
 bolus nos inuentat ociosos. qui occupatos
 trahit ociosos aut carnalibz desiderijs inflā/
 mar. vt multa mala faciāt. et negligāt mltā
 bona. **Q**uā multa mala faciāt dicit Ecclesi.
 p. **U**ltam maliciā docuit ociositas. **Q**
 etiam multa bona negligāt ociosi dicit puerb.
 p. **Q**ui sectat ocium replebit egestate.
Et bis tribz scz occasiōnū subtracōne delecta/
 bilium elongatiōe. et bonozum opum oc/
 cupatiōe omnis caro marcescit et spiritus re/
 florescit. **D**e hoc solis ortu dicitur Jaco. i.
Ortus est sol cum ardore. et exiccatus est fe/
 num. s. carnalitat. **T**ercio ortus est nobis
 cōstitus deus noster ad hūilitatis nostre ex/
 altatiōem. quod tūc cōtingit cum per priorē
 solis ortum a spūalibz et corporalibz longe fac

tum ad gustum dñe cōsolatiōis misericō/
 diter subleuamur. quo gustato vt ait Gre.
 desipit omnis caro. **E**t quo cōtingit vt q pri/
 us p duram et laboriosam resistētiā vix nos
 a terrenis cōtinuimus nūc bonis dñi delecta/
 biliter inebriati rediosa et abominabilia sint
 pntia et delectabilia eterna. vt ex hoc sapore
 in deum pene cōtinue suspensi cōuersatiōne
 nostraz in celis hñtes nil aliud nisi que dei
 sunt nos libeat et delectat. **E**t hac cō/
 templatōe tres dignitates nobiles conseq/
 mur. ex quibz merebimur apud deum mise/
 ricorditer exaltari. **N**am ex sapore dño eri/
 mus veraciter sapiētes. ex celesti cōuersatiō/
 ne erimus deo fideliter adherētes. et ex hñs
 duobz erimus deo p omnia cōplacētes. **E**t
 quibz tribz apud deum merebimur exalta/
 ri. quod in tribz sanctis deo singulariter di/
 lectis in veteri testamēto legimus figuratiū
 scz dauid. daniel. et iosue. quoz singuli ppter
 singulares dignitates sunt apud deum. et ho/
 mines exaltati. **N**am daniel ppter sapiētiā.
 dauid ppter familiarem dei adherentiā. ios/
 ue vero ppter complacētiā meruit exalta/
 ri. **D**e primo. s. daniēle dicit in eodem caplo
 ij. Rex nabuchodonosor daniēlem in subli/
 me exulit et multa mūera et magna dedit ei
 et cōstituit eum sup oēs puincias principē
 et pfectum et mgm sup cūctos sapiētes. qd
 idcirco factum est qz sapia et sciētia inuenta
 est in eo sup omēs magos et aryalos baby/
 lonis. **D**e scdo. s. dauid dicit i. Regum. xxiij
Quis in omnibz sicut dauid fidelis. et deo
 legif de eo in psal. Exaltaui electū de plebe
 mea. **D**e tercio scz iosue dicit in libro suo ca.
 ij. Hodie incipiam te exaltare. **Q**uarto o/
 ritur in nobis spūaliter xps deus nō ad no/
 stram beatam et felicem cōgregatiōem. qd
 cōtingit cum ex adhesionē in priorē ortu rae/
 ta cōperenter humiliati ex virtute huius so/
 lis omnia sparsa nostra colligunt et in deo fe/
 liciter vniunt. **A**dhesio enim si cōtinuata fu/
 erit iusto ordine trāsit semp in vniōnem di/
 cente apostolo. **Q**ui adheret deo vnus spiritus
 efficitur cum eo. **D**e hac cōgregatiōe dicit
 3e. xxxvi. **D**um sanctificatus fuero i vobis
 cōgregabo vos de vniuersis terris. hec con/
 gregatio beate vniōnis ptria in nobis mise/

ricorditer p̄mouetur. s. per benignā dei orōz
nrām dilectōem. corpis ⁊ sanguis dñi com
munionem. De. i. d̄. Jobā. xvij. Pater sā
ctifica eos in veritate vt omēs vnū sint sicut
tu pater in me ⁊ ego in te. vt ⁊ ip̄onum
sint in nobis. De secūdo d̄. Jo. iij. De car
itas est ⁊ qui manet in caritate in deo ma
net ⁊ deus in eo. quod exponit Bern. dicēs
Per caritatē homo in deo ⁊ deus in homie
est. De terciō d̄. Jobā. vi. Qui manducat
carnem meam ⁊ bibit sanguinem meū in
me manet ⁊ ego in eo. ex his ergo tribz per
ficatur hęc vnio gloriosa. De hoc ortu solis
d̄. in psal. Ortus est sol: ⁊ gregati sūt In
quā cōgregatōem nos pducatur. q̄ viuūt ⁊
IX De sancto stephano

Uideo celos a
ptos Act. vij. dicit Grego
Sacre scripture sic in verita
te credant facte. vt tñ per sig
nificatōem nobis aliquid insinuēt vt foras
de historijs doceamur. ⁊ intus p̄ intellectu
misticum instruamur. Verba itaqz p̄posita
per historiā docent nos q̄ beatus stephanus
in p̄secutōe positus vidit celos ap̄tos. ⁊ cu
hoc sensu nobis insinuāt. q̄ et nos deuonis
exercitijs ap̄tōem celi mereri possumus: vt
post mortē sine medio ad celi gaudia auo
lemus. **P**ropter qd̄ sciendum q̄ sa
cram scripturā vndiqz plustrantes inueni
mus celum quatuor vicibz apertum. P̄mo
Mat. iij. vbi d̄. Baptisat⁹ ihesus cōfestim
ascēdit de aqua ⁊ ecce ap̄ti sunt ei celi: ⁊ vi
dit sp̄m descendētem sicut columbā in ip̄m
⁊ vox de celis di. Sic est filius meus. Se
cundo celum ap̄tum legit Act. x. vbi dicit
Vidit petrus celū apertū: ⁊ descendens vas
quoddam velut lintreū magnū quatuor in
icijz summitti de celo in terrā in quo erant
om̄ia quadrupedia ⁊ serpētia terre ⁊ vola
tilia celi: ⁊ facta est vox ad eum. Surge De
tre occide ⁊ māduca. ait aut̄ petrus. Absit a
me dñe. quia nunqz māducaui omne om̄i
ne ⁊ immōm. Et vox iterū sc̄do ad eum. Qd̄
deus purificauit tu ne cōmune dixeris. et re
ceptum est vas in celum. Tercio celū ap̄tuz
legit Act. vij. cum lapidaret̄ stephan⁹: vbi

d̄. Cum esset stephanus plenus sp̄sācto
intēdens in celum vidit gl̄am dei ⁊ ait. Ec
ce video celos apertos ⁊ iherosolum filiū hominū
statem a dextris virtutis dei. Quarto celū
apertū legit Apoca. iij. vbi Johannes ait.
Post hęc vidi ⁊ ecce ostium magnū apertū
in celo. In his quatuor celi apertōibz qua
tuor genera hoīm quibz statim vt egrediūt̄
a corpe sine om̄i medio celi ianua aperta ē:
Sunt aut̄ pure innocētes. p̄fecte penitētes
dura ⁊ aspera panētes. sublimia cōtemplā
tes. Hęc quatuor genera hoīm per ordinez
p̄currētes p̄mo dicimus q̄ pure innocē
tibz celi ianua aperta est. Pure aut̄ innocē
tes illos vocamus qui puritatē baptisima
lem caste ⁊ caute custodierūt. nec p̄cā actua
lia addiderūt. quibz sicut xp̄o in suo baptis
mo apertū est celum. ita ⁊ omēs qui in vir
tute eiusdem baptisimatis xp̄i sanctificati et
purificati fuerint q̄diu eadē puritas māse
rit quacūqz morte p̄occupant̄ ad celuz euo
lant sine mora. nec moueat quēqz q̄ prop̄a
merita nō habeāt. quia in meritis xp̄i que i
sacramēto baptisimatis p̄cipiūt diuites fā
cti secure ad deum trāsēit tam a p̄p̄ijs deli
ctis purgati q̄ ex meritis xp̄i ditati: donec
volūtatis vsū habuerint a malis omnibz
sunt securi. ⁊ hoc est qd̄ dicit Berna. Nihil
est quod timeamus donec volūtate et facul
tatem deliberādi renatus quisqz recipiat: a
caritate xp̄i omnino nō poterit separari. s. secu
rus interim teget sub p̄cōtione ⁊ aduocati
one dñi dei sui p̄cipiētis om̄i creature. No
lite tāgere xp̄os meos. At vbi infantul⁹ ig
norantie meras egrediēs reddidit sibi ceterozū
vtiqz violētiā: nec tūc formidare necesse ē
sed ab eo qui dormit in sinu suo p̄pria caue
at volūtate. qua si abusus fuerit non redire
licebit ad baptisima. sed ex p̄p̄ijs necesse est
laboribz baptisimus cōsecratur: quia sic vi
uina gratia exigit vt qui ex aliena culpa oby
ligatur p̄ alienam penam absoluat. sic etiā
dīna iusticia requirit: vt qui ex p̄pria culpa
cōtaminat̄ p̄pria etiā pena plectat. Et q̄
oēs ex aliena culpa. s. primozum parentum
ad penam obligabamur. ideo ex aliena p̄cā
sqz dei absoluabamur. Hinc iterum Bern.
Sola sc̄di ade tribulatio purgat quos con